အမှတ်အသားများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

၁၈၅၉ခုနှစ်တွင် ဆွစ်စ်လူမျိုး ဧရိယာနေသမား ဟင်နရီဒူးနန့်သည် အီတလီမြောက်ပိုင်းကို ဖြတ်သန်းခရီးထွက်ခွာလာစဉ် ဆိုလ်ဖာရီနို့မြို့အနီး မြေလှုးခဲ့သော စစ်ပွဲတိုက်လှုပ်ဖွယ်ရာ အနှံ့ဘုံမြင်ကွင်းကို မကြုံခြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာစောင့်ရှောက်မှုမရှိသော ဒဏ်ရာရသူများ၏ ဝေဒနာခံစားနေရမှုက ၎င်းကို ကြီးမားစွာ ခရေဆေးခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ၎င်းသည် "ဆိုလ်ဖာရိုနော်မေ့ဖွယ်" အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် စစ်ဒဏ်ခံရသူများကို အကူအညီပေးရာ၌ ပိုမိုထိရောက်ကောင်းမွန်လာစေရန် အတွက် အဆိုပြုချက်နှစ်ရပ်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

- စစ်မက်ကာလတွင် ဒဏ်ရာရစစ်သည်များကို စောင့်ရှောက်မှုပေးစေသောတွက် အမှန်သင့်မြတ်စေရန် နိုင်ငံတိုင်း၌ စေတနာလုပ်ထမ်းများပါဝင်သောကယ်ဆယ်ရေးအသင်းများကို ဦးမဲ့ဖူးမံသောကာလတွင် ဖွဲ့ရန်ဦးတည်ထောင်ထားရန်၊
- စစ်မြေပြင်တွင် ဒဏ်ရာရသူများနှင့် ဖူးစာနေသူများနှင့်၎င်းတို့ကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးသူများအား အကာအကွယ်ပေးရေးကို နိုင်ငံအများပသဘောတူညီထားရန်။

ပထမအဆိုပြုချက်ကို အရှင်းသိကာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း နိုင်ငံတိုင်းနီးပါးတွင် အမျိုးသားကြက်ခြေနီ သို့မဟုတ် လခြမ်းနီအသင်းများကို ထည်ထောင်ခဲ့ကြပါသည်။

ဒုတိယအဆိုပြုချက်အရ ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်များကို ချမှတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၂၉ခုနှစ် ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက် လေးခုကို ယခုအခါ နိုင်ငံအားလုံးက လက်ခံထားကြပြီး ပေးစားလိုက်နာကြရန် တာဝန်ရှိနေကြပြီဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆိုပြုချက်ကြောင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခအတွင်း စစ်တက်ဆိုင်ရာဆေးဝန်ထမ်းများ၊ စေတနာလုပ်အားရှင် အလုပ်အညီပေးရေး လုပ်သားများနှင့် ဒဏ်ရာရသူများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် သီသာထင်ရှားသော အမှတ်အသားတစ်ခုကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအမှတ်လက္ခဏာ သို့မဟုတ် ယခင် ဆိုခဲ့ကြသည့် "အမှတ်အသား" သည် မြို့ရှင်းရပ်ရွာ စောင့်ရှောက်မှုမရသော၊ ဒဏ်ရာခံစားနေရသူများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခခံစား

အမှတ်အသားများကို မည်သို့ အသုံးပြုနိုင်မည်နည်း။

၁၉၄၉ခုနှစ် ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်များနှင့် ယင်းတို့၏ ဖဒ္ဓဂုဒုခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၅ခုနှစ် နောက်ဆက်တွဲ သဘောတူညီချက်များအရ ယင်းအမှတ်အသားများအား အသုံးပြုခြင်းကို တင်းကျပ်စွာ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားပါသည်။ ယင်းအမှတ်အသားများကို နည်းလမ်းနှစ်မျိုးဖြင့် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

အကာအကွယ်ပေးသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက်

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင် အောက်ဖော်ပြပါတို့အား လုံခြုံသေးကင်းစေရန် အကာအကွယ်ပေးသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ယင်းတို့ကို အသုံးပြုနိုင်သည်။

- လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ဆေးဝန်ထမ်းများနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ဆေးဝန်ထမ်းများကို အထောက်အကူပေးရန် တာဝန်ပေးထားသော အမျိုးသား အသင်းများ၏ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အထောက် အကူပြုပစ္စည်းများနှင့် ယာဉ်များ။
- အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်နှင့် ယင်း၏ထိန်းချုပ်မှုအောက် တွင်ရှိသော အရပ်ဘက်ဆေးရုံများ၊ အရပ်သားဆေး ဘက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့များနှင့် အခြားသော စေတနာလုပ် အားခွင့် ကယ်ဆယ်ရေးအသင်းများနှင့် အထောက် အကူပြုပစ္စည်းများ။ ယင်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများနှင့် အရပ်သား ဆေးဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဒဏ်ရာရသူ၊ နာဂေနှန်း ဖြစ်သူများနှင့် သင်္ဘောများကိုရာတွင် ပါဝင် သူများကို ကုသပေးရန်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်တာ ဝန်ဆောင်မှုများ။

အမှတ်အသားသုံးမျိုးလုံးတွင် တူညီသော အဆင့်အတန်း ရှိပြီး ယင်းတို့ တစ်ခုခုင်းကို အကာအကွယ်ပေးသည့် အမှတ်အသားအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ယင်းတို့ကို စောင်းလုံး သို့မဟုတ် အပို့ရပ်များ၊ အဆင့်ခိုင်မြဲများ သို့မဟုတ် စာသားများ ပေါ်ရှိစေဘဲ အခြေခံအောက်ခံ တွင် ဖော်ပြအသုံးပြုရပါမည်။

အော်ဇွန်းပြသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက်

ငြိမ်းချမ်းသောကာလများတွင် အောက်ဖော်ပြပါတို့က ယင်းအမှတ်အသားများကို ဖော်ညွှန်းပြသော ရည်ရွယ် ချက်များအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည် -

- ကြက်ခြေနီနှင့်လခြမ်းနီလုပ်များမှ [အမျိုးသားအသင်းများ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီကော်မတီ(ICRC) သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဒေါက်ခရေဖန်(IFRC)]နှင့် ဆက်နွှယ်သည့်ဝေဒနာလုပ်ဘးရှိပုံများ ဝန်ထမ်းများ အဆောက်အအုံနှင့် ယင်းတို့အသုံးပြုသော ပစ္စည်းများ။
- ခွင့်ပန်ကာအပြင် ပြည်တွင်းပဋိပက္ခအခေါ်အဝေါ် အမျိုးသား အသင်းခွဲပြုချက်မြှင့် ဂန်ဂရာရသူများနှင့် နာဂနှန်း သူများကို အခမဲ့တသမတ်တည်း ကုသပေးရန်အတွက် တာဝန်ပေးထားသော လူနာတင်ယာဉ်များနှင့် ဆွေးနွေးပြုစုရေး စခန်းများ။

ကြက်ခြေနီနှင့်လခြမ်းနီလုပ်ရှားမှု အဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့၏ အမှတ်အသားများတွင် ယင်းအမှတ်အသားများကို ဖော်ညွှန်းပြသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

- ကြက်ခြေနီနှင့်လခြမ်းနီလုပ်များမှ [အမျိုးသားအသင်းများ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီကော်မတီ(ICRC) သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဒေါက်ခရေဖန်(IFRC)]နှင့် ဆက်နွှယ်သည့်ဝေဒနာလုပ်ဘးရှိပုံများ ဝန်ထမ်းများ အဆောက်အအုံနှင့် ယင်းတို့အသုံးပြုသော ပစ္စည်းများ။
- ခွင့်ပန်ကာအပြင် ပြည်တွင်းပဋိပက္ခအခေါ်အဝေါ် အမျိုးသား အသင်းခွဲပြုချက်မြှင့် ဂန်ဂရာရသူများနှင့် နာဂနှန်း သူများကို အခမဲ့တသမတ်တည်း ကုသပေးရန်အတွက် တာဝန်ပေးထားသော လူနာတင်ယာဉ်များနှင့် ဆွေးနွေးပြုစုရေး စခန်းများ။

အမှတ်အသားများကို လွဲမှားစွာအသုံးပြုခြင်း

ဤအမှတ်အသားများကို လွဲမှားစွာအသုံးပြုခြင်းသည် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခကာလများတွင် အမှတ်အသားများ၏ အကာအကွယ်ပေးနိုင်စွမ်းကို ယုတ်လျော့ကျဆင်းစေပြီး အမှတ်အသားများအပေါ် ထားရှိသည့် အလေးထားလေးစားမှု ကိုလည်းကောင်း ဤဂို့ လွဲမှားစွာအသုံးပြုခြင်းသည် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဓော့ရှောက်မှုပေးနေရဲ့ အကာအကွယ်ရရှိနိုင်စွမ်းကိုလည်း ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ ဤအမှတ်အသားများအား အသက်အန္တရာယ်ကျရောက်စေနိုင်သည့်အခြင် ဤသုံးမျိုးမှ ဘဲ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တွက်နေသူများနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့များ၏ လုံခြုံဘေးကင်းစွာ သွားရောက်နိုင်မှုကိုပါ ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ ဤအမှတ်အသားများကို အသုံးပြုရမည့်နည်းလမ်းအချို့အား အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆင်တူယိုးမှား တုပခြင်း

ဤအမှတ်အသားများဆိုမှ တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခုနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်အရသည်းကောင်း။ အရောင်အဆင်းအရသည်းကောင်း ရေးထွင်ဖွားစေနိုင်သည့် အမှတ်သင်္ကေတတစ်ခုကို အသုံးပြုခြင်း။

တရွဲ့ အသုံးပြုခြင်း

အမှတ်အသားကို အမြဲသုံးပြည်ဆိုင်ရာလူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုဝပဆွေးမြေးများနှင့် ပတ်သက်သော မည်သည့်အသုံးပြုမှုမဆို အသုံးပြုခွင့်မရှိသည့် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများ (ဒီဗွားဇေနေ့ဂိုဏ်းသားများ၊ ပုဂ္ဂလိကဓာတုရာဝန်များ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ တစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်များ စသဖြင့်) သို့မဟုတ် ဤအမှတ်အသားအပေါ် အထူးအလေးထားမှု သို့မဟုတ် လေးစားမှုတား ထိခိုက်စေနိုင်မည့် ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အမှတ်အသားကို အသုံးပြုခြင်း။

သစ္စာမဲ့စွာအသုံးပြုခြင်း

ကိုက်ညှပ်စစ်သည်များနှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပစ္စည်းများအား ကာကွယ်ရန်နှင့် ရန်သူအား လှည့်စားရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခအတွင်း ဤအမှတ်အသားကို အသုံးပြုခြင်း ဤအမှတ်အသားကို သစ္စာမဲ့စွာ အသုံးပြုရကြောင့် လူအသက်ဆုံးရှုံးမှု သို့မဟုတ် အပြင်းအထန် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရှုပြစေလေ့ရှိ ယင်းကိုစစ်ရာဇဝတ်မှုဟု မှတ်ယူသည်။

ဤအမှတ်အသားများနှင့် ယင်းတို့၏အကာအကွယ်ပေးမှုကို တစ်ကမ္ဘာလုံးက အလေးထားလေးစားခြင်းရေရှိ ၁၉၄၉ခုနှစ် ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်များ၏ စာချုပ်ဝင်နိုင်ငံ တစ်ခုခုင်း စီ၌ ဤအမှတ်အသားများကို အသုံးပြုခြင်းအား စည်းကမ်း သတ်မှတ်ပေးရန်၊ စစ်ပွဲကာလများ တွင် ဤအမှတ်အသားများကို တပ်ဖွဲ့အသုံးပြုခြင်းမှ ကြွတင် ကာကွယ်တားဆီးရန်နှင့် တရားမဲ့သုံးခြင်းအတွက် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြည်တွင်းဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။

အစိုးရအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက ပြည်သူလူထု ဒီဗွား ဇေလုပ်ငန်းများနှင့် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အသိပေးပိုင်းများအား ဤအမှတ်အသားများကို ရေနီတကွအသုံးပြုရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသိပေးရန်လည်း အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက် ရပါမည်။

ဤအမှတ်အသားများကို ရေနီတကွ အသုံးပြုကြောင်းရေရှိ အမျိုးသားအသင်းများကလည်း အစိုးရအာဏာပိုင်အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရပါမည်။

Illustrations: E. Boero

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီနှင့် လခြမ်းနီလှုပ်ရှားမှုက ဆောင်ရွက်သော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်၏ အမှတ်အသားများ

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ သို့မဟုတ် အခြားသောအရေးပေါ်အခြေအနေများ ဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း ဤလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု ရှိကြောင်းပြုသနှင့် ကြက်ခြေနီ သို့မဟုတ် လခြမ်းနီ အမှတ် အသားကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အမျိုးသားအသင်း၏ ဝန်ထမ်း များနှင့် စေတနာလုပ်အားရှင်များက ၎င်းတို့ ဆောင်ရွက် နေသောလုပ်ငန်းသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု သက်သက်မြဲနိုင်မှု အကျပ်အတည်းများကြောင့် ဒဏ္ဍရာရော်ဂါ ရည်ရွယ်ချက်များအပေါ် နားလည်ယုံကြည်မှုရှိရန် လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။ ဤနှစ်ခုသည်လည်းကောင်း ကြက်ခြေ နီနှင့်လခြမ်းနီ ဝန်ထမ်းများနှင့်စေတနာ လုပ်အားရှင်များ အား စစ်မှုကာလနှင့် အခြားသော လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်း ကာလများတွင် အကူအညီ လိုအပ်နေသူများနှင့် လူထုအားလုံး၏ လုံခြုံ ဘေးကင်းစွာ ရောက်ရှိရေးနှင့် တမန်ပြန်လည်ချေ အထောက် အကူပြုနေပါသည်။